

ŽENSKÉ POHLAVNÍ ORGÁNY

Petra Bártová
Martina Zmrzlá

Charakteristika vnitřních pohlavních orgánů ženy

- **Vaječníky (ovaria)** – pohlavní žláza, produkce ženských pohlavních buněk - vajíček
- **Vejcovody (tubae uterinae)** – transport vajíčka po ovulaci směrem do dělohy
- **Děloha (uterus)** – vývin plodu v těhotenství, 3 vrstvy: perimetrium, myometrium, endometrium
- **Pochva (vagina)** – pohlavní cesta a kopulační orgán

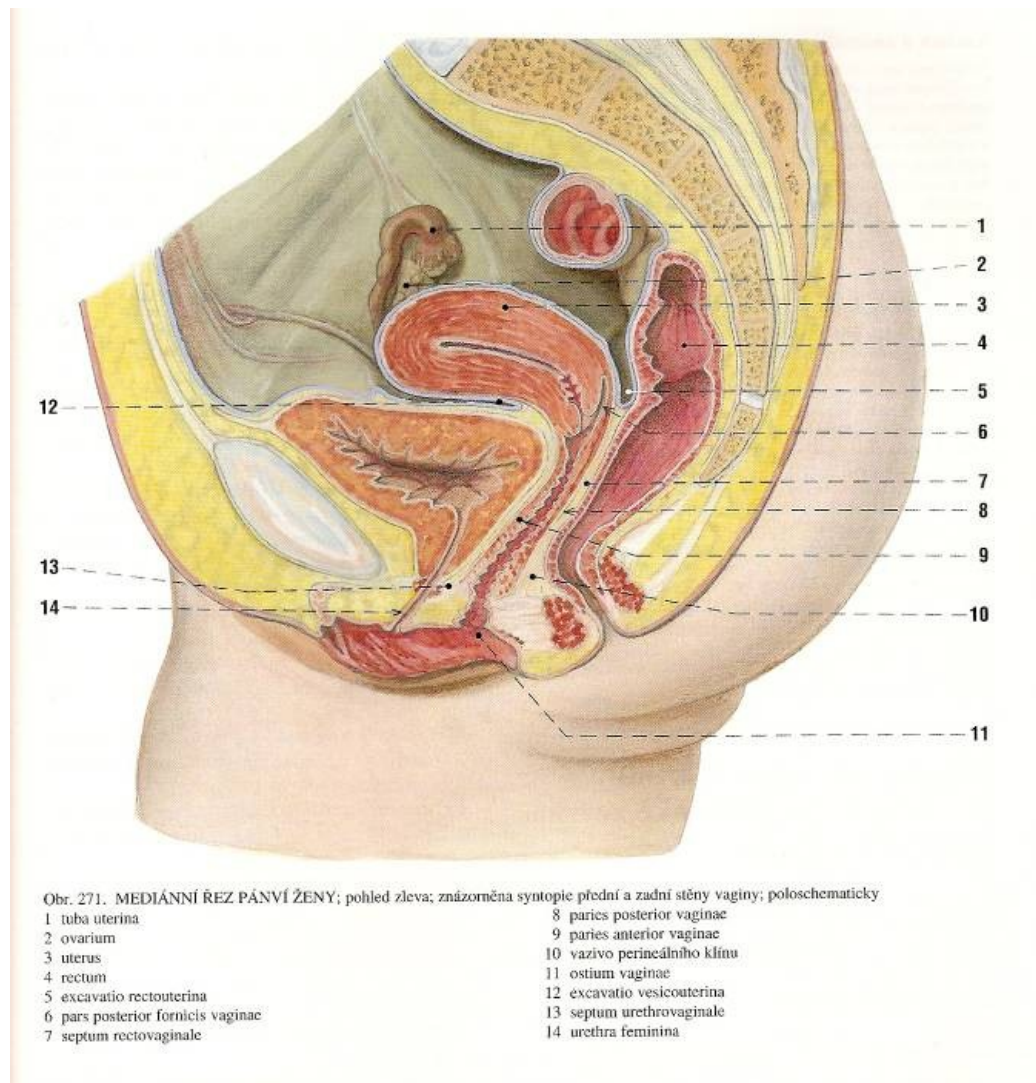
Charakteristika zevních pohlavních orgánů ženy

- **Velký pysk stydký (labium majus pudendi)** – je pokrytý chlupy, zevní strana silně pigmentovaná, vnitřní má vysoké prokrvené papily škály a tenkou pokožku
- **Malý pysk stydký (labium minus pudendi)** – tenká kožní řasa růžové barvy, má vysoké prokrvené papily škály
- **Předsíň poševní (vestibulum vaginae)** – ústí sem dvojí žlázy glandulae vestibulares minores a glandula vestibularis major (Bartholini)
- **Ženská topořivá tělesa** – klitoris (clitoris) a bulbus vestibuli – pod kůží klitorisu jsou četná zakončení senzitivních nervů, bulbus vestibuli – párový erektilní orgán
- **Stydký pahorek (mons pubis)** – nepárové trojhranné povrchové vyvýšení před symfýzou (spona stydká) a nad ní

Funkce ženských pohlavních orgánů

- zrání vajíček a jejich uvolňování z kůry vaječníku
- produkce pohlavních hormonů
- uskutečnění pohlavního spojení
- schopnost vytvořit vhodné prostředí pro plod, donošení, porod

Mediánní řez pánví ženy

Ovariální cyklus

- Uprostřed 28 denního cyklu dozrává zpravidla jeden Graafův folikul, dojde k ovulaci a vyplavení vajíčka do břišní dutiny
- **1. fáze** - Folikulární fáze (růst, zrání a ovulace vajíčka)
- **2. fáze** – Luteální fáze (tvorba žlutého tělíska)

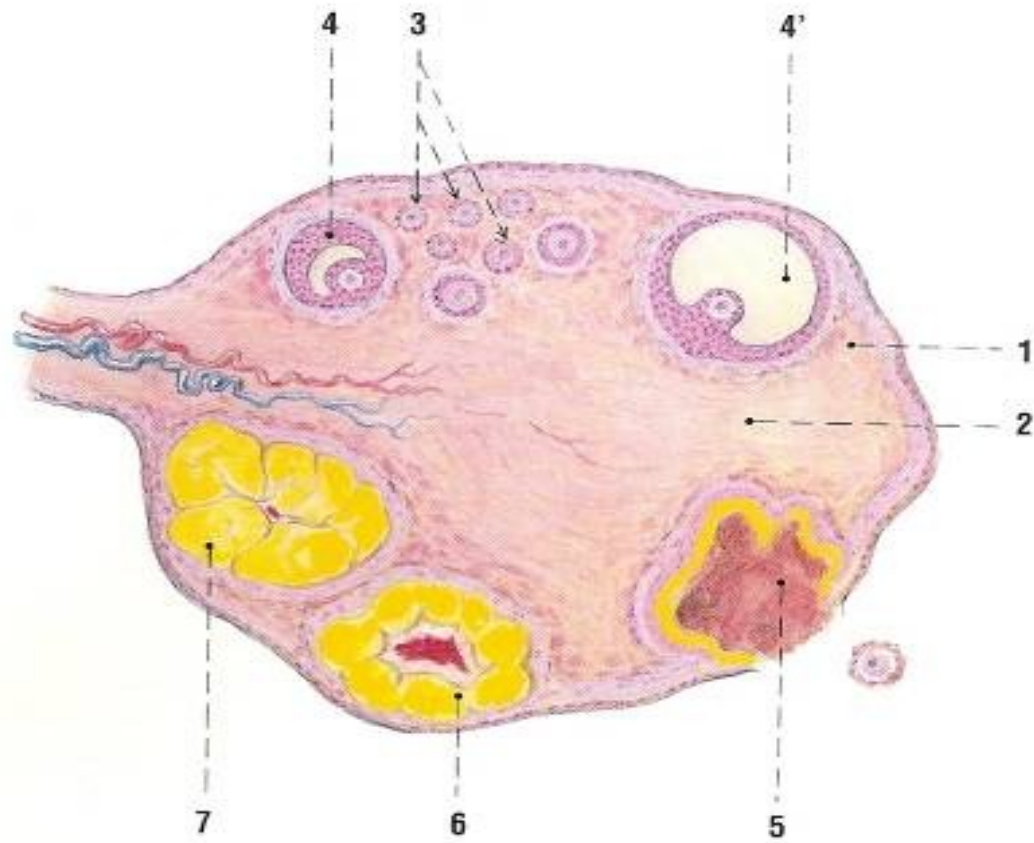
Folikulární fáze

- Stěna folikulu je endokrinní tkáň vaječníku, tvoří estrogeny, po prasknutí a vzniku žlutého tělíska tvoří progesteron
- **Folikuly** – různá stadia vývoje, poslední stádium Graafův folikul
- Zvětšování dutinky folikulu díky folikulostimulujícímu a luteinizačnímu hormonu
- **Ovulace** – prasknutí Graafova folikula tlakem tekutiny (hormon estradiol), vyplavení vajíčka do vejcovodu

Luteální fáze

- Vyplňování dutiny folikulu epitelovými buňkami, vznik žlutého tělíska (corpus luteum)
- **Menstruační tělísko** – nedošlo – li k oplození vajíčka, žluté tělísko se zmenšuje, po 14 dnech zánik a vytvoření jizvy na vaječníku
- **Těhotenské tělísko** – do poloviny těhotenství, produkce progesteronu pro uhnízdění oplozeného vajíčka, brání zrání dalšího Graafova folikula
- Od 6. měsíce tělísko nahrazeno placentou tvořící progesteron

Řez ovariem - schéma

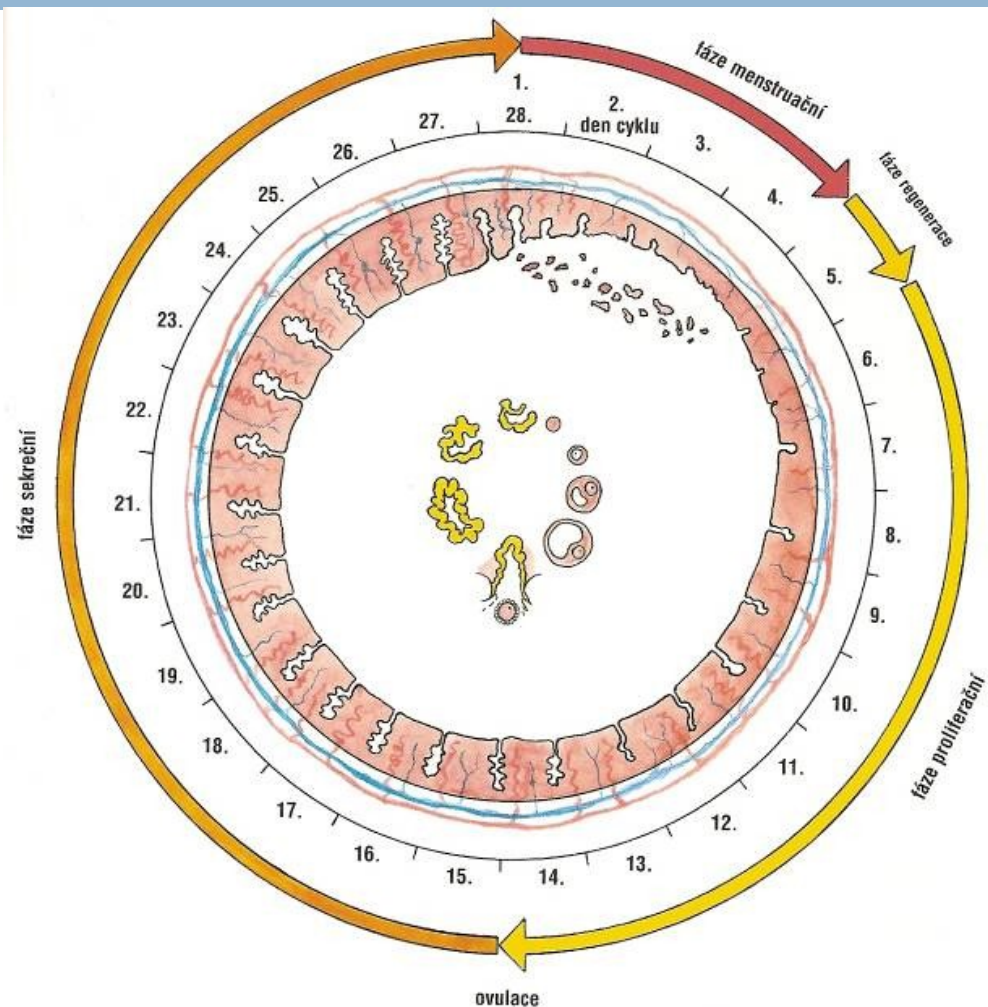
Obr. 246. ŘEZ OVARIEM; schéma
1 kůra ovaria
2 dřeň ovaria
3 primární folikuly v začátku vývoje
4, 4' rostoucí folikuly

5 praskající folikul s uvolněným oocytem
6 tvořící se žluté tělísko
7 vytvořené žluté tělísko

Menstruační cyklus

- Počítá se od 1. dne menstruace
- **Fáze Menstruační** – 1.- 4. den cyklu, po krevních výronech je svrchní vrstva děložní sliznice odloučena a odplavena menstruační krví
- **Fáze Proliferační** – 5. – 14. den cyklu pod vlivem estrogenů, na začátku fáze – regenerace epithelu a vystýlání povrchu děložní dutiny, později růst sliznice vlivem slizničního vaziva a děložních žláz
- **Fáze Sekreční** – 15. – 28. den pod vlivem hormonu žlutého tělíska, další zvětšování sliznice, příprava k přijetí oplozeného vajíčka. Nedojde – li k oplození, končí tato fáze přípravou na odloučení sliznice
- **Fáze Ischemická** – 28. den cyklu, nedokrevnost svrchní vrstvy děložní sliznice vlivem kontrakcí arteriol (tepének) sliznice dělohy, vznik degenerativních změn ve žlázách a cévách, rozpad buněk vlivem enzymů, po několika hodinách náhlé překrvení, prasknutí stěny cév spojené s výrony krve, nastává nová fáze menstruačního cyklu

Menstruační cyklus - schéma

Obr. 258. SCHÉMA MENSTRUÁČNÍHO CYKLU a vztahu zrajícího folikulu a žlutého tělíska ovaria k fázím cyklu děložní sliznice (viz text)

Změny ženských pohlavních orgánů při pohlavním spojení

- Orgastický prožitek se u ženy i muže odvíjí ve 4 fázích
- **Fáze excitace:**
 - ❖ zvětšení těla klitorisu,
 - ❖ zduření, zvlhnutí pochvy po asi 30 s sex. stimulace, změna barvy stěny na tmavší, rozšíření, prodloužení,
 - ❖ zvětšení přední části dělohy, dráždivost děložního těla
 - ❖ velké stydké pysky - odklon od poševního vchodu nebo průměrné překrvení
 - ❖ Ztluštění malých st. pysků a zvětšení o 1 cm

Změny ženských pohlavních orgánů při pohlavním spojení

□ **Fáze plató:**

- ❖ Stažení klitorisu z normální pozice
- ❖ Vytvoření orgastické manžety ve vnější třetině pochvy, zvětšení
- ❖ Vyvýšení dělohy, vytažení děl. čípku vzhůru, zvětšení dráždivosti děl. těla
- ❖ Silné překrvení velkých stydkých pysků žilní krví během prolongované fáze nebo zvětšení překrvení
- ❖ Výrazná změna barvy malých stydkých pysků k vínově červené
- ❖ Bartholinské žlázy vyloučí pár kapek hlenovitého materiálu během dlouhotrvajícího styku

Změny ženských pohlavních orgánů při pohlavním spojení

□ **Fáze orgasmus:**

- ❖ Klitoris beze změn
- ❖ Kontrakce orgastické manžety pochvy, po 3-6 kontrakcích se interval zvětšuje a intenzita zmenšuje
- ❖ Kontrakce od fundu dělohy až k nižším segmentům
- ❖ Velké i malé stydké pysky beze změn
- ❖ Bartholinské žlázy beze změny

Změny ženských pohlavních orgánů při pohlavním spojení

□ Fáze uvolnění:

- ❖ Návrat klitorisu do normální polohy, odeznění překrvení
- ❖ Rychlé opadnutí orgastické manžety v pochvě, relaxace vaginálních stěn, návrat normálního zbarvení
- ❖ Otvírání extrémní části ústí děl. čípku, návrat dělohy do pozice před stimulací
- ❖ U velkých stydkých pysků návrat k normální tloušťce nebo ustupuje překrvení
- ❖ U malých stydkých pysků překrvení mizí během 10-15 min, návrat normálního zbarvení
- ❖ Bartholinské žlázy beze změn

Děkujeme za pozornost 😊

Seznam použité literatury

ČIHÁK, R. Anatomie 2. vydání 2. Praha: Grada Publishing spol. s r.o., 2002. 488 s. ISBN 80-247-0143-X.

PONDĚLÍČEK, I., PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ, J. Lidská sexualita jako projev přirozenosti a kultury. Praha: Avicenum zdravotnické nakladatelství Praha, 1974. 383s.

http://www.gsospg.cz:5050/bio/Sources/Textbook_Textbook.php?intSectionId=120500